

انسانیت‌زدایی چگونه نسل‌کشی را ضروری می‌کند؟

حمله می‌کردیم، به او به چشم یک انسان نگاه نمی‌کردیم». و قاتل دیگری می‌گفت: «ما دیگر توتسی‌ها را انسان یا حتی مخلوق خدا نمی‌دانستیم». لیونینگستون تأکید می‌کند این باور ناشی از توهم یا خطای دید نیست، بلکه نوعی تفسیر از صحنه است که می‌گوید آن‌ها فقط ظاهر انسان دارند اما در حقیقت انسان نیستند، بلکه موجودات خطرناکی هستند که اگر به کلی از بین نروند به بقیه انسان‌ها آسیب خواهند رساند. پس قوانین حقوق بشری درباره آن‌ها معنا ندارد، چون اولاً این‌ها بشر نیستند و ثانیاً تهدیدی برای بشریت‌اند.

مراحل انسانیت‌زدایی

انسانیت‌زدایی سطوحی دارد که سطح اول آن صرف حیوان‌پنداری است و دیگری را پست‌تر نشان می‌دهد، اما این دیگری لزوماً خطرناک نیست و لازم نیست از بین برود، بلکه به علت پست‌تر بودن باید در خدمت انسان برتر قرار بگیرد. آنچه در تاریخ اروپا نسبت به سیاه‌پوستان اتفاق افتاده ناشی

«برق، غذا و سوخت وجود نخواهد داشت. همه چیز بسته است، زیرا ما در حال مبارزه با حیوانات انسانی هستیم و بر اساس آن عمل می‌کنیم». این جمله‌ای بود که اندکی پس از طوفان الاقصی یوآف گالانت، وزیر دفاع اسرائیل، در گفت‌وگویی تلویزیونی درباره جنگ شکل گرفته در غزه گفت و با این جمله، که خلاصه روشنی از فرایند «انسانیت‌زدایی» (Dehumanization) است، پاسخ بسیاری از پرسش‌های مطرح شده در مورد جنایت وحشیانه اسرائیل در غزه را داد. چرا مجامع بین‌المللی راه این نسل‌کشی را نمی‌بندند و دست اسرائیل را در این جنایت باز گذاشته‌اند؟ این پرسش پیش از این در مورد همه دیگر نسل‌کشی‌ها هم مطرح بوده و می‌توان گفت آنجا نیز همین جمله گالانت پاسخ دقیقی است. در مقدمه هر نسل‌کشی تلاشی وجود دارد برای سلب انسانیت از قربانیان.

انسانیت‌زدایی چگونه عمل می‌کند؟

در تعریف انسانیت‌زدایی مناقشاتی وجود دارد، اما قدر مسلم این است که در اثر این فرایند افراد به خودشان اجازه می‌دهند دیگری را از انسان پست‌تر بدانند و در نتیجه خود و دیگران را قانع کنند که هر رفتار غیرانسانی‌ای با آن‌ها رواست. این رویکرد قبل از اینکه برای اقناع افکار عمومی نسبت به نسل‌کشی در رسانه‌ها مطرح شود در باور سربازان و نظامیانی نهادینه می‌شود که این جنایت را پیش می‌برند. اعترافات عاملین این فجایع در دادگاه‌ها در این باره صراحت دارد. دیوید لیونینگستون اسمیت، نویسنده کتاب درباره توحش: انسان‌زدایی و چگونگی مقاومت در برابر آن، این پدیده را ذیل نمونه‌های تاریخی نسل‌کشی توضیح می‌دهد. او به نسل‌کشی ۱۹۹۴ رواندا اشاره می‌کند که در آن شبه‌نظامیان هوتوتبار حدود یک میلیون نفر از اقلیت توتسی تبار را طی سه ماه به طرز فجیعی به قتل رساندند. یکی از سربازان درباره این جنایت گفته بود: «وقتی به یک توتسی

فاطمه رایگانی

دکتری فلسفه، پژوهشگر اندیشه سیاسی

